

Информация

за

взрив от хранително заболяване в пет европейски държави, причинен от различни серотипове на *Salmonella enterica*, свързан с внесени продукти от сусам



Източник: Google

Резюме

От януари 2019 г. насам, в пет държави от Европейския съюз/Европейското икономическо пространство (ЕС/ЕИП) са установени 121 случая на заразяване с шест различни серотипа на *Salmonella enterica*, свързани с продукти от сусам. Серотиповете на причинителя са: *S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Kintambo*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg*. Проведените интервюта с пациенти в четири държави, разкриват консумацията на продукти на основата на сусам (халва или тахан) преди заболяването. Почти половината от случаите са установени при деца ≤ 10 години, които също представляват над половината от хоспитализираните случаи. Не се съобщава за смъртни случаи.

От ноември 2019 г. до момента, е съобщено за 14 партии сусамови продукти с произход от Сирия, положителни за един или няколко щамове на *Salmonella*, съответстващи на огнищните щамове (дванадесет партии от търговска марка А и две от търговска марка С).

Въз основа на наличната информация от епидемиологичното и микробиологичното проучване и извършената проследимост е установено, че вероятните преносители на заразата са продукти от сусам, внесени от Сирия (поне в страните, участващи в проследяването на положителните партии). Тези продукти са пакетирани (затворени херметически) и готови за директна консумация, което предполага, че замърсяването е настъпило преди продуктите да достигнат пазара на ЕС/ЕИП.

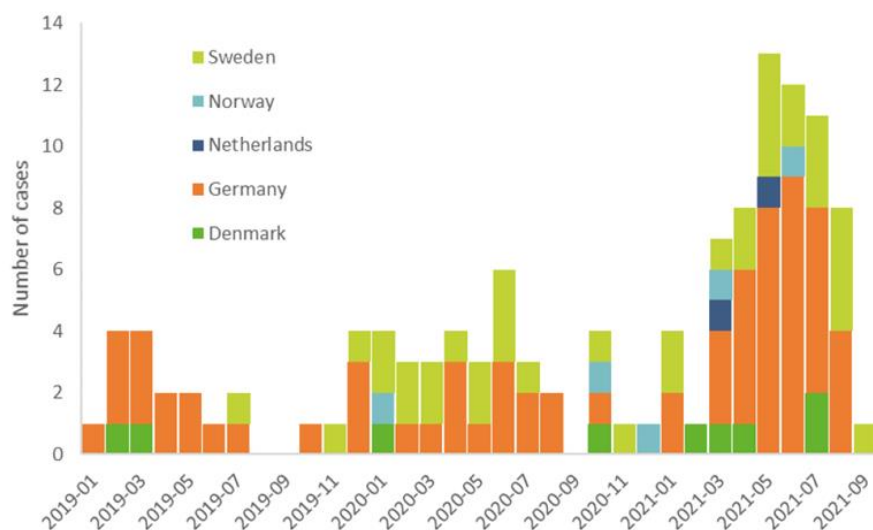
Периодичната поява на случаи при хора и откриването на положителни проби от храни от 2019 г. до момента, показват наличието на заразени продукти от сусам на пазара на ЕС/ЕИП в продължение на повече от две години. Това е създадо риск от заразяване на хората и тежки клинични заболявания, свързани с няколко серотипа *Salmonella*, особено сред децата.

Мерките за контрол, прилагани от август 2020 г. до сега, по отношение на замесените партии продукти от сусам, не са предотвратили появата на случаи при хора до момента. Освен това, засегнатите продукти имат дълъг срок на трайност и е възможно все още да се съхраняват в домовете на хората.

Предвид ограничената информация за производството и разпространението на продуктите, продължава да съществува риск от нови случаи на заразяване със *Salmonella* в ЕС/ЕИП, свързани с внесени сусамови продукти от Сирия.

Това е заключението от Бързата оценка за взрива, изготвена от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) и Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията (ЕСДС), по искане на Европейската комисия¹ (публикувана на 14 октомври 2021 г.).

Фигура 1. Разпределение на потвърдените случаи на заразени със *Salmonella enterica* (*S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Kintambo*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg*) по държави и месеци в годината, в пет държави от ЕС/ЕИП, 1 януари 2019 - 4 октомври 2021 г.



Оценка на ЕСДС и ЕОБХ относно заплахата за ЕС/ЕИП

От 1 януари 2019 г., в пет държави от ЕС/ЕИП се наблюдава продължаващ и до момента взрив от хранително заболяване, включващ шест серотипа *Salmonella* (*S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Kintambo*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg*), с епидемиологична и/или микробиологична връзка с продукти на основата на сусам (халва/ тахан). До 4 октомври 2021 г., потвърдени случаи са съобщени в Дания (n = 9), Германия (n = 68), Нидерландия (n = 2), Норвегия (n = 5) и Швеция (n = 37). Освен това, са докладвани осем случая в Канада и шест случая в САЩ.

¹ European Centre for Disease Prevention and Control, European Food Safety Authority, 2021. Multi-country outbreak of multiple *Salmonella enterica* serotypes linked to imported sesame-based products – 14 October 2021. doi:10.2903/sp.efsa.2021.EN-6922 ; <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-10/en-6922.pdf>

Епидемичната крива на потвърдените случаи в ЕС/ЕИП показва ежегодно нарастващ мащаб със забележимо нарастване на случаите през март 2021 г. (виж Фигура 1). Според учените, това вероятно е артефакт от наблюдението, тъй като данните от секвенирането, които се използват за класифициране на потвърдените случаи, може да не са налични за случаи, от преди две - три години. Въпреки това, изглежда че случаите се появяват с прекъсвания.

Почти половината от потвърдените случаи (45,4%) са при деца ≤ 10 години, които представляват и по-голямата част от хоспитализираните случаи (12/22). Демографските данни и данните за произхода на заболялите показват, че преносител на инфекцията може да бъде продукт, консумиран предимно от малки деца, и който е бил продаван в магазини с клиенти с произход от Близкия Изток като целева група. Интервютата с общо осем случая на заболяли (в Дания, Германия, Норвегия и Швеция) показват консумацията на продукти от сусам - тахан/халва.

Установено е, че между ноември 2019 г. и юли 2021 г., 12 проби - партиди от продукти на сусамова основа (халва и тахан от партида А, В, С, Е, F, G, H, K, J, N, M и O) на една и съща марка (Brand A), взети в Германия, Швеция или Норвегия, са положителни в рамките на срока им на трайност за един или няколко серотипа *Salmonella*, а именно *S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg*, съответстващи на щамове на огнището (въз основа на пълния геномен секвентен анализ (WGS) на ЕС и/или клъстерния анализ на национално ниво). По-специално, установено е че шест партиди от марка А (партида В, F, G, K, M и N) са положителни за повече от един огнищен щам. От една партида халва (партида М), която е положителна за *S. Mbandaka* и *S. Orion*, са взети проби от дома на пациент в Норвегия. Всичките 12 партиди от сусамови продукти от марка А, положителни за огнищните щамове, са внесени в ЕС/ЕИП от Сирия и разпределени сред бизнес оператори с храни, намиращи се във Финландия, Германия, Норвегия и Швеция.

В Системата за бързо съобщаване за храни и фуражи (RASFF) не са налични микробиологични резултати от изследването на замърсените партиди на ниво производство и от работната среда.

През юли 2021 г., проби от една партида халва „шам-фъстък“ (партида Р) и една партида тахан (Партида Q) от допълнителна марка (Brand C), взети в Германия, дават положителен резултат за огнищните щамове *S. Amsterdam* и *S. Orion*, както и *S. Kintambo*, съответно. Тези партиди са с произход Сирия (от неизвестен производител), но не са пуснати на пазара на ЕС.

Въз основа на наличната епидемиологична и микробиологична информация и данните за проследяването, вероятните преносители на инфекцията при потвърдените случаи са продукти на основата на сусам (халва и тахан), внесени от Сирия. Въпреки това, проследяването на положителните партиди обаче не може да обясни всички случаи, например тези, докладвани в Дания, въпреки че 3/5 от интервюираните датски случаи съобщават за консумация на тахан. Замесените продукти са опаковани (херметически затворени) продукти и готови за консумация, което предполага, че замърсяването е станало преди продуктите да достигнат пазара на ЕС/ЕИП.

Периодичната поява на случаи при хора и идентифицирането на положителни проби от храни, съдържащи изолати, представляващи множество серотипове на *Salmonella*, от 2019 г. насам, показват наличието на заразени продукти на основата на сусам на пазара на ЕС/ЕИП в продължение на повече от две години. Това е създадо риск за заразяване на хората и тежки клинични заболявания с няколко серотипа на *Salmonella*, особено сред децата.

От август 2020 г., органите по безопасност на храните в Германия, Швеция, Норвегия и Финландия прилагат **мерки за контрол** (изтегляне, изземване и унищожаване) на съответните партии от продукти на основата на сусам. Тези мерки обаче не са предотвратили появата на случаи при хора до септември 2021 г. За 12-те партии (марка А) положителни за огнищните щамове, срокът на трайност е както следва: при две от тях срокът изтича в началото на 2021 г., при други две - в средата на 2021 г., при четири - в края на 2021 г. и други четири - в началото на 2022 г. За двете положителни партии от (марка С) срокът на трайност е до средата на 2023 г.

В оценката на експертите се посочва, че **според някои проучвания *Salmonella* може да оцелее в продукти от сусам в продължение на няколко месеца**². Освен това, въпросните продукти имат дълъг срок на трайност и е възможно все още да се съхраняват в домовете на хората. Потребителите, които не знаят за изтеглянето, могат да продължат да консумират тези продукти и евентуално да се разболеят.

Като се има предвид ограничената информация за производството на продукта, включително отглеждането и събирането на реколтата, както и за разпространението (пропуски в схемата на разпространение на партидите), която може да послужи като основа за пълен анализ на проследяването, продължава да съществува риск от нови инфекции със *Salmonella* в ЕС/ЕИП, свързани с внесените от Сирия продукти на основата на сусам.

Възможни мерки за контрол

Европейският център за профилактика и контрол на заболяванията насърчава държавите да продължат секвенират човешките изолати от инфекции, придобити в страната със *S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Kintambo*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg*, както и всякакви други серотипове на *Salmonella*, свързани с консумацията на продукти на сусамова основа. Ако изолатите съвпадат с представителен изолат в съответните серотипни клъстери, държавите могат да обмислят интервюиране на случаи за възможна консумация на продукти на основата на сусам. Центърът насърчава органите по общественото здраве да поддържат връзка с органите по безопасност на храните, ако бъдат открити нови случаи с микробиологична или епидемиологична връзка с продукти от сусам или с клъстерите в този случай. Всяка нова епидемиологична информация свързана със случая трябва да се съобщава в Европейския информационен портал за надзор на инфекциозните болести към ECDC EpiPulse (2021-FWD-00020).

² 1. Osaili TM, Al-Nabulsi AA, Nazzal D, Al-Holy MA, Olaimat AN, Obaid RS, et al. Effect of water activity and storage of tahini on the viability of stressed *Salmonella* serovars. *Food Science and Technology International*. 2021;41:144-50.

2. Zhang Y, Keller SE, Grasso-Kelley EM. Fate of *Salmonella* throughout Production and Refrigerated Storage of Tahini. *Journal of food protection*. 2017 Jun;80(6):940-6.

Освен това, ECDC може да предложи подкрепа за извършване на секвениране на тези държави, които са идентифицирали възможни случаи, но нямат капацитет за секвениране на изолатите.

Европейският орган по безопасност на храните насърчава държавите членки да извършат секвениране на *S. Amsterdam*, *S. Havana*, *S. Kintambo*, *S. Mbandaka*, *S. Orion* и *S. Senftenberg* и всички други хранителни изолати от серотипове *Salmonella*, свързани с нотификациите RASFF 2019.3988, 2021.3351, 2021.3974 и 2021.4045 и/или свързани с настоящия клъстер микробиологично (серогрупа или ST) или епидемиологично (например консумация на продукти на основата на сусам от хората, които са били засегнати и/или изолати, свързани с участващите оператори с храни, както в RASFF 2019.3988, 2021.3351, 2021.3974 и 2021.4045), и да споделят тези секвенции с EFSA и Европейската референтна лаборатория за *Salmonella* (EURL-*Salmonella*).

Допълнителна информация относно разследването на проследимостта на храните може да бъде поискана от контактните точки на RASFF в съответните държави.

Актуални данни и информация за България:

По последни данни от RASFF Consumers portal (RASFF 2021.5600)³, предоставящ информация от Системата за бързо съобщаване за храни и фуражи, към 22.10.21 г., засегнати партии от продукта (халва от тахан с шам фъстък) са реализирани и до Франция и Ирландия.

Няма информация за доставка на засегнатите партии от сусамови продукти в България.

Източник:

European Centre for Disease Prevention and Control, European Food Safety Authority, 2021. Multi-country outbreak of multiple *Salmonella enterica* serotypes linked to imported sesame-based products – 14 October 2021. doi:10.2903/sp.efsa.2021.EN-6922; <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-10/en-6922.pdf>

ИЗГОТВИЛ:

Д-р Дора Петлова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителна верига“, ЦОРХВ,
22.10.2021 г.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/notification/509031>